

2017-03-15

TJÄNSTESKRIVELSE
AFN 2017/26

Arbets- och företagsnämnden

Hur arbets- och företagsnämnden hanterar ärenden där ensamkommande barn skrivits upp i ålder

Förslag till beslut

Arbets- och företagsnämnden beslutar att nämnden kommer att begära omprövning av Migrationsverkets anvisningsbeslut om Migrationsverket skriver upp den ensamkommandes ålder till över 18 år under pågående handläggning av asylärendet.

Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

När en sökande i sin första kontakt med Migrationsverket uppger sig vara under 18 år är det alltid den uppgivna åldern som först registreras. Om Migrationsverket bedömer att en person är under 18 år, kommer personen att behandlas som ensamkommande barn och därmed anvisas en kommun med stöd av 3 § andra stycket lagen om mottagande av asylsökande m.fl. Som huvudregel gäller att Migrationsverket prövar frågan om identitet och ålder i samband med att ett beslut om uppehållstillstånd ska beviljas eller inte meddelas. Det kan dock förekomma att Migrationsverket under handläggningen av ett asylärende korrigerar den asylsökandes ålder men det ska bara ske när det är uppenbart att åldern är en annan. Kommunens egna beslut rörande den asylsökande upphör inte automatiskt i och med att Migrationsverket ändrar sin bedömning i frågan om ålder och därmed skriver upp sökandens ålder till över 18 år. Arbets- och företagsnämnden bör därför begära omprövning av Migrationsverkets anvisningsbeslut om Migrationsverket skrivit upp den sökandes ålder under pågående handläggning eller i samband med beslut i asylfrågan. Detta för att säkerställa att vuxna asylsökanden inte behandlas som ensamkommande barn. Efter att nämnden har begärt omprövning gör Migrationsverket en bedömning av om det finns skäl att ändra sitt anvisningsbeslut. Om Migrationsverket beslutar att upphäva anvisningsbeslutet innebär det att kommunen då har skäl för att upphäva sitt placeringsbeslut.

Ärendet

Redogörelse över rättsläget

Det har stor betydelse för vilka regler som är tillämpliga i olika avseenden, om en ensamkommande asylsökande är under eller över 18 år. För asylsökande som är under 18 år, dvs. underåriga, gäller reglerna om ensamkommande barn. Är personen över 18 år, gäller istället samma regler som för övriga vuxna. Det är inte alltid som en asylsökande kan styrka sin identitet och ålder. Det gör att det kan uppstå oklarhet kring den asylsökandes ålder.

När en sökande i sin första kontakt med Migrationsverket uppger sig vara under 18 år är det alltid den uppgivna åldern som först registreras. Migrationsverket kan därefter justera och registrera annan ålder än den sökanden uppgett. Som huvudregel gäller att Migrationsverket prövar frågan om identitet och ålder i samband med att ett beslut om uppehållstillstånd ska beviljas eller inte meddelas. Det kan förekomma att Migrationsverket under handläggningen av ett asylärende korrigerar den asylsökandes ålder men det ska bara ske när det är uppenbart att åldern är en annan. Migrationsverkets beslut om korrigering av ålder under handläggningen binder inte andra myndigheter, exempelvis kommunen.

Idag finns inte några särskilda lagregler om åldersbedömningar av ensamkommande barn och unga. Ett visst regelverk har föreslagits i departementspromemorian Ds 2016:37 *Åldersbedömning tidigare i asylprocessen*. Det föreslås en ny lag som ska träda i kraft den 1 maj 2017. De föreslagna lagändringarna innebär att Migrationsverket ska göra en åldersbedömning av en sökande ungdom i ett tidigare skede i asylprocessen. Bedömningen ska ges i ett tillfälligt beslut som gäller omedelbart och som är överklagbart. Överklagas beslutet kan domstolen besluta om inhibition, vilket innebär att verkställigheten skjuts upp till dess att domstolen avgör ärendet slutligt. Beviljas inte inhibition får beslutet rättsverkan för andra myndigheter såsom kommunen.

Migrationsverkets anvisningsbeslut

Det finns som sagt inga särskilda regler i dag om hur åldersbedömningarna ska gå till, under vilka förutsättningar och på vilket sätt de får ändras och vilka rättsverkningar olika ställningstaganden har. Det har i olika sammanhang bland annat av Justitieombudsmannen påpekats att Migrationsverkets ställningstaganden inte är bindande för andra myndigheter eller domstolar. Migrationsverkets inledande ställningstagande har dock stor betydelse för kommunen. Om Migrationsverket bedömer att en person är under 18 år, kommer personen att behandlas som ensamkommande barn och därmed anvisas en kommun med stöd av 3 § andra stycket lagen om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA). Den anvisade kommunen ska då ordna boendet. När Migrationsverket anvisat en kommun anses barnet vistas i den kommunen i den mening som avses i 2 a kap. 1 § socialtjänstlagen. Migrationsverkets beslut om anvisning av ensamkommande barn får inte överklagas. Migrationsverkets anvisningsbeslut är således bindande i förhållande till kommunen. Kommunen bedöms inte ha någon möjlighet att vägra att ordna boende och att stå för övrigt stöd som följer av

socialtjänstlagen för en person som Migrationsverket bedömer vara ett ensamkommande barn och som därför anvisats till en kommun.

Omprövning av Migrationsverkets anvisningsbeslut

Kommunens egna beslut rörande den asylsökande upphör inte automatiskt i och med att Migrationsverket ändrar sin bedömning i frågan om ålder. Utgångspunkten är att varje myndighet som kommer i kontakt med ensamkommande asylsökande barn självständigt har att ta ställning till en asylsökandes ålder inom ramen för sin verksamhet och utifrån det regelverk som styr den.

Kommunen kan begära omprövning om Migrationsverket skrivit upp den sökandes ålder under pågående handläggning eller i samband med beslut i asylfrågan. Efter att kommunen har begärt omprövning gör Migrationsverket en bedömning av om det finns skäl att ändra sitt anvisningsbeslut. Om Migrationsverket beslutar att upphäva ett anvisningsbeslut innebär det att den enskilde ska flytta till ett av Migrationsverkets boenden. Kommunen har då skäl för att upphäva sitt placeringsbeslut och har inte längre rätt till ersättning för placeringen. Beslut om att begära omprövning av anvisningsbeslut bör fattas av arbets- och företagsnämndens utskott.

Ekonomiska konsekvenser

När det gäller ersättning för kostnader för placering enligt socialtjänstlagen kan kommunen ha rätt till ersättning även för ungdomar över 18 år, upp till 21 års ålder. Om den enskilde, även med beaktande av den ålder som Migrationsverket registrerat efter åldersuppskrivningen, kan anses ha påbörjat vården före 18 års ålder bör kommunen ha rätt till ersättning upp till 21 års ålder. Detta förutsätter att den enskilde har ett vårdbehov enligt socialtjänstlagen. Om en åldersuppskrivning innebär att den enskilde, utifrån den ”uppskrivna” åldern inte kan anses ha påbörjat vården respektive skolgången före 18 års ålder är rättsläget dock oklart vad gäller frågan om kommunens rätt till fortsatt ersättning.

Konsekvenser för barn

Utifrån ett barnrättsperspektiv är inte rätt att vuxna asylsökande ska behandlas som barn under asylprocessen och få del av de rättigheter och förmåner som ska tillkomma barn. Resurser avsatta för barn ska helt enkelt inte gå till vuxna. Genom att begära omprövning av Migrationsverkets anvisningsbeslut säkerställer nämnden att endast ensamkommande barn och inte vuxna asylsökande anvisas till kommunen och behandlas som barn.

Pia Stark
Tf. enhetschef
Etableringsenheten

Sidrah Schaidler
Kommunjurist
Juridik- och kanslienheten